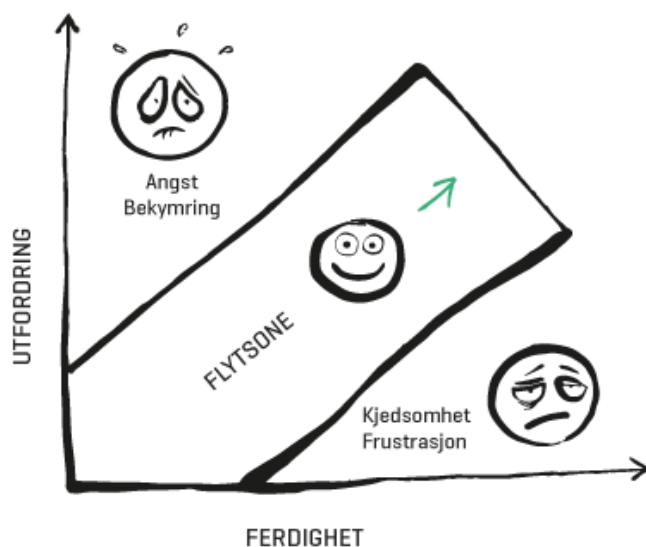


Vi merker en endring i tankegangen omkring prosjektet vårt på Luna. Gjennom arbeidet med å tilrettelegge det fysiske miljøet på avdelingen for motorisk lek og utforskning i fellesskap, har det også skjedd en endring i personalets væremåte og tankegang. Det har vært et viktig fokus på å skape trygge, oversiktlige og forutsigbare miljøer for de yngste barna. Selv lenge etter tilvenningen er over, kan det fysiske miljøet, som vi ofte omtaler som den tredje pedagog, ha lite utfordringer og elementer som vekker nysgjerrighet, utforskertrang og bevegelsesglede. Vi kan si at den tredje pedagogen sover. Dette spørsmålet har reist seg de siste ukene: Har det tidligere vært slik at vi har hatt en diskurs, en vedtatt intern sannhet, som sier at småbarna har det bedre hvis miljøet ikke krever noe av dem? Har vi vært så redde for å trå feil og la utfordringene bli for store og skremmende?

Et viktig begrep innen lykkeforskning er *flow*. Dette er en tilstand hvor vi er så engasjert i en oppgave som oppleves meningsfull og betydningsfull, at vi glemmer tid og sted (Størksen, 2018). Det kan være en hvilken som helst aktivitet, som å male, surfe eller mekke bil. Flow er en tilstand der mennesker opplever høy grad av lykke. Fordi vi både er utfordret og engasjert, er vi også i utvikling når vi er i denne tilstanden. I lek er barna oppslukt av aktiviteten og er litt i sin egen «boble» av engasjement, kreativitet, læring og utforskning -lykke (figur 1).

I boka *The Childhood Roots of Adult Happiness*, beskriver Hallowell (2005) hvordan veien til lykke til lykke hos barn, går gjennom fem temaer; tilknytning, lek, øvelse, mestring og anerkjennelse (se figur).

Tilknytning kommer alltid først og gir trygghet i leken. Leken gir utfordringer og mulighet for øvelse gjennom prøving og feiling. Etter øvelsen kommer mestring, som fører til en følelse av optimisme nært beslektet med lykke. Det kan være mestringsopplevelser av alle slag, vi synes det er kjempegøy å gjøre barna oppmerksom på de små tingene, som å klatre opp på et platå eller klare å hoppe ned på madrassen. Våre forventninger må tilpasses hvert enkelt barns forutsetninger og vi må ta ansvar for å vite om dem for å heie dem frem. Dette bringer oss videre til anerkjennelse, men her dreier det seg ikke om skryt fra andre. En grunnleggende opplevelse av å mestre og anerkjenne seg selv, å være godtatt, kunne bidra og høre til. Kanskje har et barn en strategi for å løse en utfordring



Figur 1 NOU 2016: 14, Regjeringen

som andre kan lære av? Vi kan gjøre andre barn oppmerksomme på hverandre. De blir lett inspirert, prøver ut hverandres løsninger og tilpasser dem. Dette er igjen med på å styrke tilknytningen, og sirkelen starter på nytt (figur 2)

Dette henger direkte sammen med Rammeplanen for barnehager: Barnehagen skal bidra til barnas livsglede, mestring og følelse av egenverd (Udir, 2017). Vi klarer ikke dette uten å utfordre, og det gjør vi i større grad nå enn tidligere, og vi føler oss tryggere på at det vi gjør er bra. Å støtte barna når de velger å prøve på noe som er utenfor komfortsonen deres og som innebærer en form for risiko, sett fra deres perspektiv, styrker båndene mellom voksne og barn. Begrepet «romslig samspillsmønster» brukes for å beskrive at barnehagepersonalet har en lyttende innstilling, som gir rom for at barna møtes ut ifra sine forutsetninger (Bae, 2009).

Det at barna blir oppmerksomme på at andre barns bidrag har en verdi, styrker relasjonene i gruppa. Vi ser at klatrerommet inne, der vi kan prøve ut egne grenser og evner, har vært en god arena å øve på. Vi kunne ikke fått til det samme i like stor grad uten. Samtidig hadde ikke klatrerommet vært like mye brukt av alle barna og de hadde ikke utforsket like mye utenfor komfortsonen sin uten støttende, lekende, utfordrende, inviterende, heiende, leende og trøstende voksne. Barn, voksne og fysisk miljø påvirker og påvirkes av hverandre.

Vi tror at noe av grunnen til at klatrerommet er så populært hos så mange, er at det ikke ble utformet for å fikse barnas svakheter, men fordi vi så deres sterkeste kvaliteter og ville bygge oppunder dem. Forskning viser at læringspotensialet er størst når barna er tilfredse, mentalt aktive og opererer i øvre grense av egen kapasitet. De finner både den graden av risiko de ønsker, og utfordringer de kan øve på og mestre på eget nivå. Barn som har et visst spenningsbehov, er mer motivert for å utforske omgivelsene (Breivik, 2001). Det har også vist seg at disse barna får bredere erfaringsgrunnlag fysisk og mentalt. Det virker også positivt inn når det gjelder deres mentale evne til å møte nye og uventede situasjoner. Men det viktigste er at vi har det gøy -sammen!



Figur 2, etter Hallowell 2005 i Størksen, 2018